

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет філології та журналістики
Кафедра соціальних комунікацій

«Журналістські розслідування»

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента

підготовки здобувачів освіти другого (магістерського) рівня

Луцьк
2024

Силабус вибіркового освітнього компонента «Журналістські розслідування» підготовки здобувачів освіти другого (магістерського) рівня.
29 серпня 2024 року

Розробник:

Кравченко Світлана Іванівна

Професор кафедри соціальних комунікацій ВНУ імені Лесі Українки

Куць Валентина Григорівна

Журналістка Центру журналістських розслідувань «Сила правди»

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри соціальних комунікацій протокол № 1 від 30 серпня 2024 року

Завідувач кафедри:

доц. Кошелюк О. В.

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	Для здобувачів освіти другого (магістерського) рівня усіх спеціальностей	Вибіркова
Кількість годин/кредитів 120/4		Рік навчання 2
		Семестр 3-й
		Лекції 10 год.
		Практичні (семінарські) 14 год.
ІНДЗ: немає		Самостійна робота 88 год.
		Консультації 8 год.
		Форма контролю: залік
Мова навчання		українська

II. Інформація про викладача

Кравченко Світлана Іванівна

Професор кафедри соціальних комунікацій

Контактна інформація:

Тел. +380508080292,

Ел. пошта: grelya64@ukr.net

Куць Валентина Григорівна

Журналістка Центру журналістських розслідувань «Сила правди»

Тел. +380675255720

Ел. пошта: valyakuc@gmail.com

Дні занять (розклад за посиланням): <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу

Дисципліна «Журналістські розслідування» належить до групи вибірових дисциплін, під час вивчення якої студенти матимуть можливість поглибити свої знання та навички роботи із різноманітними джерелами інформації, засвоїти практичний досвід проведення журналістських розслідувань різного характеру, сформувати базові якості журналіста-розслідувача, вивчити методи пошуку тем та збору інформації.

2. Пререквізити / Постреквізити

При вивченні вибіркової дисципліни «Журналістські розслідування» використовуються знання, уміння та навички, отримані студентами у попередніх навчальних семестрах під час вивчення дисциплін «Студії з журналістської майстерності», «Теорія та історія соціальних комунікацій» та ін.

Отримані на заняттях із дисципліни «Журналістські розслідування» знання, уміння та навички стануть базовими для подальшого їх поглиблення під час вивчення інших

вибіркових дисциплін, написання підсумкової кваліфікаційної роботи та подальшої професійної діяльності і загального особистісного культурного розвитку.

3. Мета і завдання освітнього компонента

Метою дисципліни «Журналістські розслідування» є засвоєння практичного досвіду волинської розслідувальної журналістики, формування базових якостей журналістрозслідувача, вивчення методів пошуку тем та збору інформації.

Завдання навчальної дисципліни «Журналістські розслідування» передбачають:

- Вивчення специфіки пошуку актуальних тем для журналістських розслідувань;
- Формування бази джерел інформації, експертів і співрозмовників із різних сфер суспільного життя;
- Засвоєння базових принципів і правил проведення журналістських розслідувань;
- Формування навичок роботи в команді.

4. Результати навчання

Компетентності

ЗК01.Здатність до абстрактного та критичного мислення, аналізу проблем і ситуацій, до пошуку, збирання, аналізу та синтезу інформації з різних джерел.

ЗК03.Здатність генерувати нові ідеї та нестандартні рішення і використовувати їх для креативного вирішення проблем і виконання завдань у сфері соціальних комунікацій.

ЗК06.Здатність приймати обґрунтовані рішення, знаходити переконливі аргументи для переконання партнерів і колег у їх правильності, бути критичним і самокритичним.

СК01.Здатність використовувати спеціалізовані концептуальні знання з журналістики і соціальних комунікацій, новітні технологічні досягнення, набуті у процесі навчання, у своїй професійній діяльності, здатність до володіння усіма сучасними методами збору інформації, аналізу та обробки даних із врахуванням особливостей сучасного суспільного розвитку.

СК04.Здатність управляти робочими та навчальними процесами, проводити дослідницьку діяльність у галузі соціальних комунікацій, застосовувати загальнонаукові та спеціальні методи дослідження, працювати із різними джерелами інформації, постійно поглиблювати знання зі сфери журналістської спеціалізації, проводити аналітичну та/або інноваційну діяльність у галузі соціальних комунікацій (реклама, PR, публічна комунікація та ін.). здійснювати моніторинг медіа

СК07.Здатність працювати у команді, переконливо доводити власну думку у редакції, показувати свою відповідальність за розвиток професійного знання та обов'язки у колективі, давати оцінку стратегічному розвитку команди і знаходити рішення.

СК08.Здатність до планування подальшого автономного та самостійного професійного вдосконалення, поглиблення загальних і спеціалізованих знань з журналістики та соціальних комунікацій на сучасному рівні вміння професійно організовувати та планувати діяльність різних медіаплатформ і соціальних медіа.

Програмні результати навчання:

ПРО2. Планувати створення різноманітного інформаційного контенту із застосуванням сучасних інформаційно-комунікативних технологій, використовуючи набуті знання, аналізувати комунікативні ситуації та оцінювати (передбачувати) їх результати, аналізувати та оцінювати потенційний вплив розвитку технологій на стан журналістики

ПРО3. Вміти проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення інформації з різних джерел, перевіряти її на достовірність, відстоювати власну професійну позицію, критично оцінювати свій журналістський матеріал та медіапродукт своїх колег, спираючись на правові та етичні норми і професійні стандарти. Використовувати державну мову та іноземні мови у своїй професійній діяльності.

ПР06. Вміти оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати, аналізувати та робити висновки про результативність (соціальний вплив) створеного медіапродукту чи вирішеної комунікативної ситуації.

ПР10. Застосовувати спеціалізовані концептуальні новітні знання з соціальних комунікацій при плануванні перспектив розвитку різних сфер інформаційної діяльності, мати практичні навички розв'язання проблем, пов'язаних із організацією медіаустанов та інституцій.

ПР13. Організовувати роботу колективу, забезпечувати професійний його розвиток і досягнення поставлених цілей, опитування аудиторії в умовах виробничої діяльності, прогнозувати реакцію соціуму на суспільні проблеми та медійні продукти.

ПР14. Вміти застосовувати нові підходи у ситуаціях зміни професійного середовища, оновлювати професійні компетенції для вирішення різноманітних проблемних комунікативних ситуацій.

ПР15. Здійснювати комунікацію з колегами, планувати та виконувати самостійну і командну роботу.

ПР16. Вміти організувати роботу редакції різних видів медіа або структурного відділу, що відповідає за інформаційно-комунікаційну діяльність.

ПР17. Дотримуватися принципів і правил медіабезпеки, журналістської етики та професійних стандартів, використовувати їх у професійній діяльності.

Soft skills:

- креативність;
- вміння працювати в команді;
- гнучкість, швидка адаптація до змін;
- відповідальність;
- здатність керувати своїм часом, розуміння важливості дедлайнів та ін.

5. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лекц.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Бали
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. Вибір тематики та планування						
Тема 1. Вимоги та основні принципи вибору тем журналістських розслідувань.	8	2	2	6	-	5
Тема 2. Журналістські дослідження та джерела інформації. Визначення проблематики.	10	2	2	6	2	5
Тема 3. Розслідувачі – хто вони? Чому важливий високий рівень експертності? Як напрацьовується база джерел та експертів?	10	-	2	8	2	5
Тема 4. Інструменти висвітлення обраної теми (покрокові дії)	10	-	2	8		5
Разом за модулем 1	60	4	8	44	4	20
Змістовий модуль 2. Практичне втілення задуму						
Тема 5. Робота з джерелами. Формування базових якостей журналіста-розслідувача	8	2	-	6	-	5
Тема 6. Підготовка плану розслідування. Як розставити пріоритети у висвітленні теми	8	2	-	6	2	5

Тема 7. Аналітичні якості журналіста у роботі над розслідуванням	10	2	2	8	-	5
Тема 8. Підготовка сценарію, планування роботи. Як втримати увагу аудиторії?	12	-	2	8	2	5
Разом за модулем 2	68	6	6	44	4	20
КР – підготовка двох модульних робіт (аналіз джерел, розслідування)						30 30
Усього годин / балів	120	10	14	88	8	100

Форма контролю: ДС – дискусія, індивідуальна робота студента, розробка плану (сценарію) розслідування, КР – аналіз джерел

6. Завдання для самостійного опрацювання:

- Визначення інформаційного приводу, вибір актуальних проблем.
- Сформулювати 10 запитань до актуальних проблем регіону.
- Скомпонувати сценарій розслідування.
- Опрацювати інструменти висвітлення однієї з тем.

IV. Політика оцінювання

Здобувач освіти зобов'язаний відвідувати всі заняття відповідно до розкладу та вчасно виконувати навчальні завдання (зокрема винесені на самостійну роботу) згідно з індивідуальним навчальним планом та силабусом освітнього компонента. Максимальна кількість балів, яку може набрати здобувач освіти за поточну навчальну діяльність із вибіркового освітнього компонента, становить 100 балів.

Пропущені з поважних причин заняття здобувач освіти має можливість скласти викладачеві в дні консультацій упродовж тижня після виходу на навчання.

Відповідно до пункту 3.1 [«Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки»](#) з освітнього компонента можливе зарахування окремих тем, модулів, індивідуального завдання тощо.

Політика щодо академічної доброчесності. Увесь навчальний процес побудований на засадах доброчесності, справедливості, порядності, відповідальності за результати своєї діяльності, взаємодовіри та толерантності до його учасників, об'єктивності оцінювання, соціальної та гендерної рівності.

Здобувач освіти зобов'язаний самостійно виконувати завдання до практичних занять та самостійної роботи, так само індивідуальне завдання; надавати правдиву інформацію про результати своєї навчальної діяльності; вказувати джерела чужих думок у випадку їхнього використання. Жодна з форм порушення академічної доброчесності не толерується.

Відповідальність за порушення норм академічної доброчесності визначена [«Кодексом академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки»](#) та [«Положенням про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній діяльності здобувачів вищої освіти і науково-педагогічних працівників Волинського національного університету імені Лесі Українки»](#).

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Завдання, які здобувач освіти складає з порушенням дедлайнів, викладач перевіряє, але не оцінює (тобто здобути бали за такі роботи не вдасться). Терміни підсумкового контролю, ліквідації академічної заборгованості визначає розклад заліково-екзаменаційної сесії.

V. Підсумковий контроль

Формою організації підсумкового контролю знань здобувачів освіти з вибіркового освітнього компонента є залік.

Відповідно до https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2025/01/2024-olozhennya_pro_org_anizatsiyu_navch._pr_otsesu_u_VNU_%D1%80%D0%B5%D0%B4.pdf та Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти ВНУ імені Лесі Українки (https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/08/2023_Polozh_pro_otzin_%D0%A0%D0%B5%D0%B4_%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%9C%D0%95%D0%94.pdf)

оцінювання знань здобувачів освіти здійснюємо під час поточного контролю за результатами виконання тих видів робіт, які передбачені силабусом. Завдання із цих видів поточного контролю оцінюються в діапазоні від 0 до 100 балів (детальніше див. таблицю вище). Семестровий залік викладач виставляє за умови виконання здобувачем освіти завдань, передбачених силабусом освітнього компонента. Мінімальна позитивна кількість балів – 60.

Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми.

У випадку, якщо здобувач освіти набрав менше ніж 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються. Максимальна кількість балів під час ліквідації академічної заборгованості з заліку – 100. Повторне складання заліку, у разі отримання незадовільної оцінки, допускається не більше двох разів: один раз викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Здобувач освіти, який не погоджується з результатами підсумкового контролю, отриманих під час семестрового контролю в день оголошення результатів підсумкового оцінювання, має право звернутися з апеляційною заявою на ім'я проректора з навчальної роботи та рекрутації.

Будь-які конфліктні ситуації щодо оцінювання вирішують відповідно до [Положення про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у Волинському національному університеті імені Лесі Українки](#).

За умови активної участі у практичних заняттях та виконання самостійних аналітичних завдань студент отримує залік автоматично. У разі не виконання програми практичних занять студент повинен виконати додаткове завдання – Підготовка передачі до ефіру на задану тему.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
1–59	Незараховано (потрібне перескладання)

Здійснюючи поточний контроль, послуговуємося такими нормами оцінювання:

5 балів – ставимо, якщо здобувач освіти демонструє компетентність комплексно та творчо вирішувати поставлені завдання; вільно та доцільно послуговуватися спеціальною термінологією; доречно ілюструвати відповідь прикладами, залучаючи відомості із самостійно опрацьованої літератури; практично застосовувати одержані глибокі теоретичні знання з освітнього компонента; знаходити джерело інформації та аналізувати її; оформляти роботу охайно та ретельно, відповідно до вимог щодо структурної, змістової та мовної організації текстів певного виду. Водночас можливі 1–2 дрібні неточності у викладі

матеріалу, що не впливають на правильність висновків. Завдання мають бути виконані не менш як на 90%.

4 бали – ставимо, якщо здобувач освіти демонструє компетентність комплексно вирішувати поставлені завдання; глибоко розкривати зміст поставленого завдання чи проблеми; доцільно використовувати спеціальну термінологію; доречно ілюструвати відповідь прикладами; практично застосовувати одержані глибокі теоретичні знання з освітнього компонента; знаходити джерело інформації та аналізувати її; оформляти роботу охайно, відповідно до вимог щодо структурної, змістової та мовної організації текстів певного виду. Однак можливі 2–3 неточності у викладі матеріалу, що не впливають на правильність висновків. Завдання мають бути виконані на 75–89%.

3 бали – ставимо, якщо здобувач освіти демонструє компетентність комплексно вирішувати поставлені завдання; правильно розкривати основний зміст матеріалу за умови виконання завдання; правильно використовувати термінологію; виконує роботи без суттєвих помилок; вміє зібрати матеріал, скласти план, побудувати текст будь-якого виду; оформляти роботу охайно, відповідно до вимог щодо структурної, змістової та мовної організації текстів в університеті України факультети певного виду. У відповідях можливі 3–4 неточності у викладі інформації, які не впливають на конкретний зміст. Завдання виконані на 67–74 %.

2 бали – здобувач освіти отримує, якщо зміст викладає частково, не завжди послідовно; одержані теоретичні знання невміло застосовує практично; відсутній логічний зв'язок основного викладу інформації з висновками; відповідь неповна, хоча суть запитання загалом висвітлена; у змісті роботи трапляються помилки; завдання виконані на 60–66 %.

1 бал – ставимо, якщо здобувач освіти демонструє підготовленість тільки з окремих завдань теми; відповідь не вирізняється змістовністю та логікою викладу; завдання виконані на менше ніж 59 %.

VII. Рекомендована література

1. Журналістика = Journalismus: підручник і посібник: пер. з нім. / [Іштєфан Рус-Моль](#); Пер. В. Климченко, В. Олійник; Наук. ред. В. Іванов. Київ Академія Української Преси: Центр Вільної Преси, 2013
2. Журналісти і Незалежність. Київ: ВЦ «Академія», 2020
3. Журналістські розслідування: основи, <https://video.detector.media/courses/zhurnalistiski-rozsliduvannya-osnovy-i14>
4. Посібник з журналістських розслідувань: Теорія та практика. Інститут розвитку регіональної преси, 2013, <https://irrp.org.ua/wp-content/uploads/2013/12/verstka.pdf>